

Bedrijfsoverdracht en btw

Bij de overdracht van een onderneming blijft het opletten geblazen. Het is mogelijk de overdracht van activa en passiva zonder btw te laten plaatsvinden als het gaat om de overdracht van een 'going concern'.

Bij overdracht van een onderneming of een zelfstandig deel daarvan wordt in principe geen btw geheven als de overgedragen zaken een gezamenlijke bestemming en daardoor een bepaalde samenhang hebben (een zogenoemde algemeenheid van goederen/going concern). Bij de overdracht treedt de kopende ondernemer in de plaats van de verkopende ondernemer. Dit heeft tot gevolg dat de kopende ondernemer ook bepaalde fiscale rechten en verplichtingen overneemt. Het gaat daarbij voor de btw om de volgende zaken:

- goederen en diensten worden soms niet in gebruik genomen in het tijdvak waarin de factuur wordt uitgereikt. Soms vindt dan aftrek van voorbelasting plaats op grond van het vermoedelijk gebruik. Als bij ingebruikneming blijkt dat te veel of te weinig btw in aftrek is gebracht, moet de in rekening gebrachte btw worden herrekend. De overnemer kan hier de ingebruiknemer zijn;
- voor aftrek van voorbelasting over roerende- en onroerende zaken geldt een herzieningstermijn van respectievelijk vier en negen boekjaren; de overname kan binnen die periode zijn gelegen;
- voor agrarische ondernemers geldt de landbouwregeling. Op verzoek kunnen zij in de btw-heffing worden betrokken (landbouwoptie). Deze keuze geldt in principe voor vijf jaar. Bij een bedrijfsoverdracht binnen die termijn is de koper aan deze keuze gebonden. In bepaalde gevallen mag van de termijn van vijf jaar worden afgeweken. Bij overdracht van een landbouwbedrijf kunnen ook herkenings- en herzieningsbepalingen een rol spelen.

Margeregeling

Bij bedrijfsovername gelden enige afwijkende regels voor de toepassing van de zogenaamde margeregeling. Als de verkopende ondernemer door een kennisgeving heeft afgezien van toepassing van de margeregeling of door een verzoek juist heeft verzocht om toepassing daarvan, dan geldt dit niet automatisch voor de kopende ondernemer. Desgewenst moet deze opnieuw een kennisgeving of een verzoek indienen bij de Belastingdienst.

Belastingregime vorige eigenaar

Als een ondernemer (een deel van) een onderneming koopt en er is voor de btw sprake van een algemeenheid van goederen, dan treedt de koper voor de Belastingdienst in de plaats van de verkopende partij. De koper is dus gebonden aan het belastingregime van de vorige eigenaar (bijvoorbeeld het toepassen van kasstelsel of factuurstelsel, optie belaste verhuur).

Nertsenfokkerij

Een ondernemer neemt een aantal nertsenfokkerijen over. Het betreft de fokkerijen, de vennootschap waarin de voerproductie plaatsvindt en de vennootschap waarin de huiden van de dieren worden verwerkt. De overdragende partij heeft in verband met de verkoop btw in rekening gebracht. De koper brengt deze btw op aangifte in aftrek. De inspecteur is van oordeel dat sprake is van de overdracht van een algemeenheid van goederen (going concern) die als onderneming is te kwalificeren waardoor geen btw kan worden geheven. De regeling is namelijk dwingend en niet optioneel. De verkoper is de ten onrechte berekende en in rekening gebrachte btw ook verschuldigd. De koper kan de btw echter niet in aftrek brengen. Waarschijnlijk waren de problemen te overzien geweest als de verkoper de berekende btw op aangifte had voldaan. Hij heeft deze btw wel opgenomen in de aangifte, maar heeft deze niet betaald. De inspecteur heft de door koper afgetrokken voorbelasting na bij de koper.

Glijclausule

Het is raadzaam om altijd een glijclausule op te nemen in de overeenkomst. Mocht er btw verschuldigd zijn omdat geen sprake is van de overdracht van een algemeenheid van goederen, dan is de koper btw verschuldigd. De voorfinanciering van de btw kan tot een probleem leiden. Dit kan opgelost worden met een akte van cessie. Door de belaste levering van de activa en passiva krijgt de koper (mits deze een aftrekgerechtigde ondernemer is) een btw-vordering op de Belastingdienst, terwijl verkoper een btw-schuld krijgt aan de Belastingdienst. De koper kan zijn vordering cederen aan de verkoper. De btw-schuld van verkoper wordt vervolgens 'weggestreept' tegen de gecedeerde btw-vordering. Dit moet wel worden afgestemd met de ontvanger van de Belastingdienst en er moet een akte van cessie worden opgemaakt.

Conclusie

De regeling voor de overgang van het geheel of gedeelte van een algemeenheid van goederen is bindend voorgeschreven. De toepassing van de regeling is lang niet altijd duidelijk en leidt vaak tot discussies met de Belastingdienst. Het beste is om vooroverleg te plegen met de Belastingdienst zodat problemen worden voorkomen of een glijclausule op te nemen in de overeenkomst. ■